

Lalanderbladet april 2017

Fotot är taget 1936 utanför Hanna och Per Lalanders villa på Gröngatan 27 i Östersund

Hanna Lalander

Det här numret handlar till stor del om Hanna Lalander, en intressant, driftig affärskvinna som stärkt namnet Lalander, speciellt i den norra halvan av landet. Hanna var vida känd för sin gästfrihet och sin omtanke om anställda, släkt och vänner.

Hon betydde också mycket för släktföreningens fortsatta utveckling efter hennes mans död. Bland annat skänkte hon, tillsammans med yngste sonen Pelle, Smedstorpet till släktföreningen. Hennes man Per, som var en av initiativtagarna till föreningen, hade dött knappt två år tidigare.

Släktens tack

För fjärde gången bor jag som gäst på Valla under semestern. Föregående gånger – 1939, 1940, 1941 – brukade Per och jag tillsammans drömma om det blivande stora släktmötet i Huså, vilket nu först efter Pers död blivit en verklighet tack vare en storartad arbetsinsats från Hanna och nu Per junior. Den 29 ds samlades 91 släktingar i Huså och bildade föreningen Lalandersläkten, som till evärdeligt minne av den slätkäre Per erhöll släktstugan ”Smedstorpet” i Huså som gåva.

I går var 18 släktingar inbjudna hos Hanna. Vi besökte Pers grav, där Axel (som nybildade släktföreningens ordf.) talade och nedlade blommor.

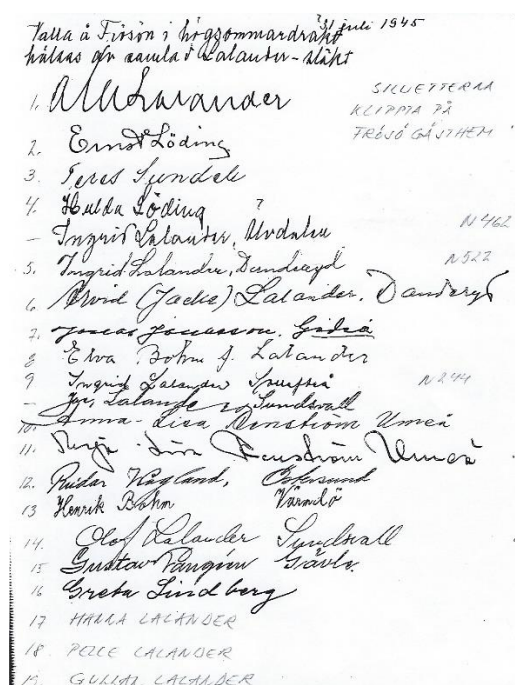
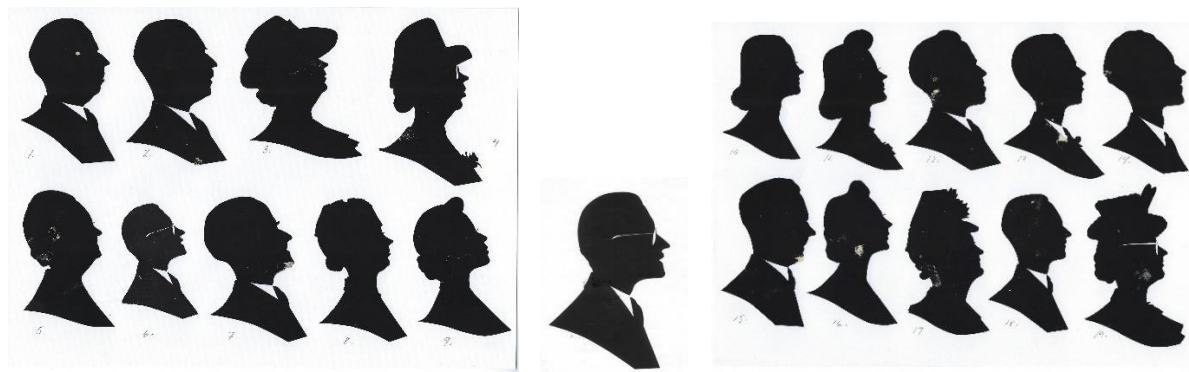
Jag och min hustru Ingrid vill till vår älskade Hanna, den oförlikneligt generösa värdinnan på Valla, frambära vårt innerligaste tack för gästfrihet, kärlek och minnesgodhet.

Den 1 augusti (Pers namnsdag) 1945

Arvid (Jacke) Lalander

Siluetter klippta på Frösö gästhem den 31 juli 1945

Dessa 19 personer samlades på Frösö gästhem, efter att den 29 juli varit i Huså och firat det första Släktmötet i Föreningen Lalandersläkten.

Den första signaturen på listan tillhör Axel Lalander, nyvald ordförande. Han är längst upp till vänster. Därefter Ernst Löding, Teres Sundell, Hulda Löding, Ingrid Lalander Älvdalen, Ingrid Lalander Danderyd, Arvid (Jacke) Lalander Danderyd, Jonas Jonasson Gideå, Elva Bohm f Lalander, Ingrid Lalander Sollefteå.

Den högra bilden: Anna-Lisa Renström Umeå, Maja-Lisa Renström Umeå, Reidar Wågland Östersund, Henrik Bohm Värmdö, Olof Lalander Sundsvall, Gustav Langéen Gävle, Greta Lindberg, Hanna Lalander, Pelle Lalander, Gullan Lalander

Med på måltiden var även Jac Lalander Sundsvall – siluetten i mitten. Det här är personer som gjort mycket för olika ättlingar och för släktföreningen och som på olika sätt bidragit till att släktföreningen fick en bra start, en bra grund att stå på.

Hanna anlidade ofta Frösö gästhem, det låg nära hennes stora fritidsbostad Valla på Frösön. Gästboken är fylld med namnen på alla hennes gäster.

De första åren

Bröllopsfoto 1903

Hanna och Ture troligen 1906

Hanna hette Widman som ung och kom från Nederkalix. Hon började i det riksbekanta företaget Albert Anderssons filial i Malmberget där även Per Lalander var anställd som föreståndare. De gifte sig i november 1903. Per var då 28 år och Hanna 17 år.

Några månader senare föddes sonen Ture i Malmberget, döttrarna Karin föddes 1905 i Gällivare och Greta 1906 i Malmberget och sedan sonen Pelle 1912. Det första barnbarnet kom 1927, det var Greta och Lars-Börje Sandströms son Per-Åke. Därefter blev det ytterligare sju barnbarn, två av dem var flickor som nu är stiliga damer, Margareta Lalander (dotter till Ture) och Christina Lindberg (dotter till Greta).

Folke Lalander (son till Ture) kan du läsa om längre fram i ”bladet”, de andra pojkarna är Folkes bror Anders och hans kusiner vilka är Karins söner Ulf och Per-Olof och Gretas söner Per-Åke och Rolf.

Började affärsverksamhet på egen hand

Hanna var en driftig affärskvinna som kompletterade sin man Per, som redan i unga år tagit initiativ att ”göra affärer”. Efter Östersunds praktiska skola och anställning i en bokhandel blev Per reseagent för Albert Andersson i Uddevalla. Han reste med cykel och hästskjutsar på den jämtländska landsbygden, gjorde även resor i Lappland något som resulterade i att han beslutade att flytta dit, då företaget anställde honom som föreståndare i deras nyöppnade affär i Malmberget.

1906 råkade företaget, där Hanna och Per var anställda, i ekonomiska svårigheter och många filialer runt om i landet avvecklades. Per erbjöds att köpa affären i Malmberget och trots det osäkra läget övertog han affären – bland annat för att inte bli utan arbete. Det stora förtroende han byggt upp hos leverantörerna gav honom värdefull hjälp med långfristiga krediter och i några fall kontanta lån. Företaget startade 15 september 1907.

Hanna blev firmatecknare för företaget Albert Anderssons Eftr. H. Lalander. Kundkretsen i Malmberget bestod till största delen av gruvarbetare och deras familjer. Affären var känd för det sympatiska sätt som man behandlade sina kunder på. En episod värd att nämnas är när

julafton ett år inföll på en söndag. Då hann klockan bli 24 på lördagsnatten innan sista kunden lämnade butiken.

Affären hade en princip som alla anställda var manade att följa: *att aldrig under någon förövändning använda sig av en lögn vid betjäningen av kunderna, samt att till alla och envar tillämpa bestämda priser.*

Affärsnamnet kom att förkortas till *Lalanders* och det var det som de flesta redan kallade affären för. Och det är den firmabeteckning som sedan följt affären.

Storstrejken 1909 påverkade affärerna, en idé föddes om att öppna filial i Luleå för att lätta på det stora lagret, därefter öppnades en filial i Kalix. I den senare anställdes Hannas systerdotter Jenny Lidfeldt som föreståndarinna.

Malmberget

Hanna och Pers första bostad i Malmberget.

Lägenheten i Malmberget omkring 1912

Hanna i ”yngre år”

Olika foton av Hanna i ”yngre år”

Ny affär i Luleå

I december 1909 infördes denna annons om det nya företaget. Hanna var då 23 år.

Har härmed äran tillkännagifva, att jag kommer att fortsätta den affär som sedan den 4 sept. detta år bedrivits i f.d. Albert Anderssons filials butik, Storgatan 41, *såsom en filial*.

Med kännedom om vår tids stora och berättigade anspråk på en affär som omfattar *manufaktur- sybehör- garn- och ekiperingsbranscherna*, vill jag härmed försäkra att min uppgift skall städse blifva att på allt sätt söka motsvara berättigade anspråk och hoppas jag så mycket mer kunna uppfylla denna uppgift som jag äger mina affärsförbindelser med de förnämsta firmor och fabrikanter inom dessa branscher. Jag ämnar även i fortsättningen tillämpa samma affärsprinciper som hittills: *De bästa möjliga varor till lägsta möjliga priser och all försäljning endast mot kontant betalning*.

Med dessa affärsprinciper förverkligade, hoppas jag tillvinna mig en talrik kundkrets såväl inom Luleå stad som bland dess rika landsort.

Lokal tills vidare f. d. Albert Anderssons filials butik, Storgatan 41. Butiken hålles öppen 8 f.m. – 7 e.m.

Vördsammast
H. Lalander

Hannas skylt

Jag har tidigare skrivit om denna skylt som genom Margareta Lalanders kontakter kommit tillbaka till *Lalandersfamiljen*. Affären låg i Baptistförsamlingen Ebenezers lokaler, de hade en fastighet på Storgatan 41. Detta årtal är nu ändrat - tidigare uppgift var Storgatan 21. Affären fanns där mellan åren 1909-1914, sedan flyttades verksamheten till den nyuppförda affären i kvarteret Abborren i hörnet Storgatan - Smedjegatan nuvarande Smedjan.

Hannas man Per Lalander var aktiv inom Baptistförsamlingen och en mycket uppskattad predikant i både Norr- och Västerbotten. Han bidrog också på olika sätt, inklusive ekonomiskt, till Ebeneserkyrkans tillkomst i Luleå.

Firman utvecklas

Det Lalanderska firmanamnet började bli vida känt och välkänt även vid kustområdet. Kunderna började efterfråga ett större varusortiment och större lokaler behövdes. Det resulterade i att de köpte tomten Storgatan 26 där Luleås äldsta tullstuga stod på 1600- och 1700-talen. Där byggde de ett hus i två våningar. Deras förslag att uppföra ett femvåningshus avsågs.

Lalanders varusfabrikshandel 1917.
 Fotograf: Henry Sjögren. © G. G.

Firman inredde moderna affärslokaler i hela nedre våningen med tre ingångar och åtta stora skyltfönster. Försäljningen uppdelades i olika avdelningar för damkonfektion, modevaror, tapissierier, tyger, herrekipering, herrkonfektion, skor och mattor.

Under 1916 flyttade familjen till Luleå och affären i Malmberget organiserades som filial. Det blev ett klokt beslut, Luleåaffären blev spindel i nätet för det sjudande affärslivet. År 1918 byggde de till en trevånings byggnad inne på gården för herrkonfektion och damskrädderi samt mattavdelning och kontor på bottenvåningen.

Ytterligare filialer startade, en i Porjus 1917, därefter i Haparanda 1918. Mer om dessa affärs utveckling finns i andra ättlingars berättelser. Pers brorson Jacob Lalander till exempel övertog filialen i Malmberget.

Åren efter första världskriget var mörka för affärslivet. Fastigheten på Storgatan 26 såldes till Kooperativa Föreningen i Luleå genom ackordscentralen i Luleå.

Det var dags för nya tag

Lalanders skrädderi aktiebolag inregistrerades 1926. Den tidigare damskrädderiverksamheten, som bedrivits i tillbyggnaden på Storgatan 26, var en god erfarenhet och de skickliga, arbetsamma sömmerskorna blev en värdefull tillgång.

Fru Hanna Lalander och frk. Valborg Beckéus på affärsresa med »skäpbilen» (1930).

Det här fotot från 1930 tycker jag är så häftigt. Första tiden höll skrädderiet till i Hanna och

Pers bostad, men efter några månader flyttade man till en mindre fastighet på Smedjegatan 20 som man köpt. Hanna reste runt i länet och tog upp beställningar via utställningar. Utbudet bestod även av kappor och klänningar från svenska och utländska fabrikanter. Konceptet blev lyckat. För att effektivisera resandet inköptes en skåpbil. Chaufför och biträde följde i regel med till de olika uppackningarna på hotell och gästgivargårdar i t ex Arjeplog, Arvidsjaur, Jörn, Morjärv, Jokkmokk och Övertorneå. Dåligt plogade vägar och kalla hotellrum finns bland berättelserna, liksom annorlunda upplevelser på marknaderna i Edefors och Jokkmokk.

Edefors Marknad

Edefors marknad var en stor händelse för bygdens folk. Från skogsbyarna runt omkring kom både unga och gamla för att delta i handeln och folkfesten. Varor av alla slag bytte ägare, men när kommunikationerna förbättrades och det fanns varor att köpa i affärer upphörde den gamla marknaden 1941. En ny marknadsplats med byggnader, lönnkrog, köpbodar och friluftsteaterscen startade 1998. Projektet drivs lokalt för att synliggöra Edefors historia.

Inköpsresor

Foton från Hannas inköpsresor utomlands. Fotot till vänster: Alf Christensen, Hanna och fabrikant i Berlin 4 mars 1931. Alf Christensen - god vän och handelsresande från Göteborg

Familjen Hanna och Per Lalander

På fotot till vänster från Luleå syns fr v Hanna, Ture, Karin, Greta, Pelle och Per Lalander
Möblerna följde med till Östersund (högra fotot) – rummet kallades Vita salongen

Längtan till fädernesbygden

Per började känna längtan till Jämtland och de köpte 1932 en tomt på Pers hemgård i Vikböle i Åre. Där uppförde de en stuga och planerade att tillbringa delar av året där. Kanske även introducera det Lalanderska firmanamnet och ett tillfälle kom redan 1933. De fick då möjlighet att köpa en affärslokal på Prästgatan 40 i Östersund. Familjen flyttade till Östersund, lokalerna renoverades och i augusti 1933 öppnade *Lalanders konfektionsaffär*. Det var en specialaffär i kappor, klänningar, blusar och kjolar som Hanna förestod. Damaffären kompletterades 1935 med *Lalanders herrkläder* på Prästgatan 26, som sonen Pelle fick ansvaret för. Lokalen blev snart för trång och 1 oktober 1939 förvärdade Per Lalander aktiestocken i Östersunds Centralpalats AB Prästgatan 30. Pelle Lalander övertog herrekläderna 1 januari 1943 och i maj flyttade man till nya moderniserade lokaler i den egna fastigheten.

Per Lalander arbetade som vanligt på sitt kontor lördag den 16 oktober 1943, men på natten mot söndagen drabbades han av en kraftig hjärnblödning och dog 17 oktober. 1955 avvecklades Östersunds Centralpalats AB, och Hanna blev ensam ägare till Prästgatan 30.

Boendet i Östersund

Hanna flyttade från villan på Gröngatan 27 efter Pers död. 14 november 1948 skriver Jonas R Jansö? och tackar Hanna i gästboken i egenskap av ”första gästen i hennes nya stadsvåning”. I fastigheten bodde även Pelle och Gullan samt Greta med dottern Christina några år från 1943. I Hannas våning fanns en jungfrukammaren för hennes hembiträden.

Systrarna Jacobsson i Vikböle - Anna Greta g Blomé och Birgit g Nyström

Birgit Nyström minns

Första gången jag träffade ”tant Hanna” var jag sju år. Det var då farbror Per som var min farfars bror köpt en tomt på vår gård i Vikböle och byggt ett fritidshus. (Huset kallades för Villa Solbacken). Det var ett tvåvåningshus med en rejäl källare. Våning ett var tänkt för de av barnen med familjer som ville besöka Åre ibland. Våning två var tant Hannas och farbror Pers. Det var en ljus och fin lägenhet med utsikt över Renfjället och Åresjön. Eftersom tant Hanna och farbror Per hade affärer i Östersund, Lalanders Dam- och Herrekipering, blev det mest under helgerna dom kom till Vikböle. Under sommaren blev det längre tid.

Per-Åke som var deras barnbarn och som var deras familjemedlem, vistades i Vikböle hela sommaren tillsammans med ett hembiträde. Per-Åke och jag hade mycket kul tillsammans. Elsie-Britt (Lalander g Torstensson, Birgits kusin) bodde också en tid i Vikböle så vi var tre som busade.

Tant Hanna var en mycket glad och snäll mormor till Per Åke. Hon var jättegullig. Deras fritidshus i Vikböle var en mycket vacker plats med en härlig trädgård. Där fanns hallon och syrenbuskar, mycket blommor och en vit stenmur som prydde upp det hela. En liten bassäng fanns också där vi kunde leka med barkbåtar. Härliga minnen! En fin grusad väg med stora järngrindar som avslutning, såg pampigt ut minsann.

Tant Hanna var en modern kvinna, hon körde bil vilket inte var så vanligt på den tiden och det var ju speciellt bra för då kunde hon ju lätt ”ratta” upp till Vikböle.

Ibland bjöd hon oss övriga Vikbölebor på en utflykt. Jag minns särskilt utflykten till Vålådalen, då var även Elsie-Britt och hennes mamma (Carin Lalander f Beijer) med. Tant Hanna var en generös person som månade om de sina. Tant Hanna och farbror Per ägde ett hus på Gröngatan 27 i Östersund och under en vecka fick jag vara deras gäst. Det var en upplevelse för mig, Per-Åke och jag var i samma ålder och han hade också andra kamrater som jag blev bekant med.

Tant Hanna jobbade förstår. Hon höll ju i trådarna på en stor klädesaffär. Jag kommer ihåg att jag en av dagarna fick följa med henne. Hon bilade till jobbet, jag satt i framsätet och tyckte förstås att det var något alldeles extra. Jag minns än idag hur vi passerade Gustav III:s torg ner mot Prästgatan! Tant Hanna brydde sig om alla, tid fanns alltid hos henne. Effektiv men ändå ingen stress.

Ja, så gick tiden. Jag växte upp och bildade familj och det blev mer sporadiskt som vi sågs. När så mina barn Elisabeth och Carl-Arne var i femårsåldern började jag att arbeta på Lalan-

ders damekipering. Någon erfarenhet hade jag av klädesbranschen eftersom Arne och jag hade haft en dam- och manufakturaffär i Sveg. Tant Hanna tog emot mig och jag kände mig välkommen. Jag upplevde tant Hanna som en mycket skicklig affärskvinna. Hon hade "affärsblodet i ådrorna" som man brukar säga.

Jag trivdes mycket bra i affären. Ibland bjöd tant Hanna mig på lunch i lägenheten en trappa upp. Elisabet, Carl-Arne och jag var också hembjudna till hennes villa som låg ute i Valla på Frösön. Farbror Per var död sedan några år tillbaka. Vi hade det så trevligt och man kände riktigt hur hon tyckte om att träffa oss släktingar. Ja, så här kommer jag ihåg tant Hanna. Hon har blivit en del av dom fina minnena i mitt liv.

Birgit Nyström

Ingen tvekan om att Hanna var en stilig, vänlig kvinna med integritet

Margareta Lalander minns

Tant Hanna var alltid elegant och välklädd - så klart. Jag minns hennes fina pälskragar. Hon var vacker, liten och nått i kroppen. (I ett äldre pass står längd 159 cm). Hon kom ofta och hälsade på, på somrarna hade hon alltid med sig mjukkaka - mjukt tunnbröd. Hon var inte som en farmor som man förväntade sig eftersom hon var yrkeskvinna och det var ovanligt på den tiden. Hon spelade kort/la patiens och rökte och det var lite spännande tyckte jag då som 10-åring. Jag minns att vi barn fick "tavlor" när hon besökte oss. Det var en 10-kronors sedel alltid ny och ovikt, väldigt spännande. (Någon har berättat om 5-kronors sedel)

En påsk när jag var och hälsade på henne minns jag att vi var i kyrkan. Det var i baptistkyrkan som var farfars församling, hon sa att det "förväntades" att hon skulle besöka kyrkan någon gång. Jag upplevde inte att hon var speciellt kyrklig utan att det var för farfars skull.

Hanna fyllde 60 år den 24 juni 1946. Då blev hon ordentligt firad

Från hyllningar i samband med 60-årsdagen kan man läsa: "Jubilaren har en lång affärsbana bakom sig. Redan som femtonåring gjorde hon i Haparanda sina första lärospån bakom disken. När hon några år senare gifte sig med numera framlidne manufakturhandlare Per Lalander, fick hon rik användning för sina medfödda anlag för affärsbanan. Tillsammans med sin make startade och ledde hon manufaktur- och konfektionsaffärer i Malmberget, Kiruna, Porjus, Luleå, Kalix, Haparanda, Skellefteå och Östersund."

”Fru Lalander är en charmant dotter av nedre Kalixdalen och ännu till hållning, rörelser och humör helt ungdomlig. Hon har desslikes ådagalagt synnerligen gott affärsgrå, liksom hon visat sig vara en kompetent administratör inom affärsbranschen. Sedan hon fött och ställt en svärm barn på fötter och god tillväxt, drogs hon mer och mer in i affärslivet.

Trimningen fick hon väl främst av maken den framstående affärsmannen Per Lalander. Hon skötte självständigt den betydande damaffären i Luleå, som nu övergått i dotterns, fru Karin Tideman, ägo. Efter flyttningen till Östersund upparbetade hon snabbt en damaffär. Nu residerar hon tillsammans med sonen Pelle i en av Östersunds största affärsfastigheter med dominerande läge. Rörelsen i denna stad omfattar herr- och damkonfektion samt engrosaffär. Fru Lalander är bl. a. skicklig i inköp och räknas av kända fabrikanter som ”jämngod med oss”, när det gäller att bedöma modeller och dess förutsättningar att slå.

Fru Lalander har ett glatt och trivsamt humör och har lätt att komma sams med folk. Från Norrbotten sänds många välgångsönskningar på högtidsdagen.”

”Numera ha de flesta av dessa affärer överlåtits på barn och släktingar, men i Östersund leder hon ännu med fast hand den stora damkonfektionsaffären. Hanna Lalander, som alltid är glad, hjälpsam och gästfri, har under åren förvärvat många vänner, och det Lalanderska hemmet har ständigt stått öppet för den vidsträckta vänkretsen”

Bakre raden: Okänd dam, Karin Lalander g Tideman, okänd dam, Hanna Christensen (leverantör), Hanna, Alf Christensen, Gösta Tideman. Främre raden: Christina Lindgren med Per-Olof Tideman i famnen, Folke Lalander, hunden Tarras

Hannas stora gästfrihet är ett genomgående tema i det som berättas om henne.

Hanna och Per hade även ett hus på Frösön – Villa Solvalla – i området som heter Valla, något som huset mest kallades. Därifrån finns många berättelser om trevliga svamputflykter, kaffebjudningar, bridgeaftnar, valborgsfiranden, födelse- och namnsdagsfiranden. Här några exempel.

Familjen Karin och Ture Lalander med sonen Folke och dotter Margareta

Smultron i september.... mums

Tu smultronbärla med allt, allt gott
ni tacka ni hjärtligt för allt ni fatt.
Inom skola ni ditt liget kvalitä
men tvingat säkert Lillboka ditt talia
Ture mat bekymmer i j, alla rygms väde
ni lycka och glädje ni mista Er bäst.
Karin, Ture, Folke, Margareta
15-9-42

Nyårsdagen 1946.
På en solig och härlig nyårsdag
vi ätit och njutit i fullt behag
och i bridge jag fått en läxa
trots att Gullan i ett på mig kärat.
Elsa Jacobsson Rüdor Wäglund.
Gullan o. Pelle

Julafton 1945 hos Hanna. Dottern Greta med dottern Christina och sonen Per Åke, Gullan och Pelle samt Märta och Karin Lalander - systrar

Julafoton
1945
Nu vi alla känner
att fredens jul är här.
Vi ätit, såsom förr vår julmat kär,
Det är jul kära vänner.
Ett hjärtligt tack!
Märta Lalander
Karin Lalander
Gullan o. Pelle
Greta o.
Christina o.
Per Åke

Trettondagsafton 1946
Tack för det goda Hannakaffet!
Gullan o. Pelle
Sullan o. Pelle
Karin
Märta
Samma dag.
Vi ville, så gärna vär Hanna gratulera
när vi åkte med lärtan i buss från stas
Men vi fick vara med på mycket mera.
Stormande, våldsamt var den här
trettiondan!
Från vägen till villan uppröades
våra sinnen
när allt elektriskt blocknades,
och vindens makter tjöt
Och därtill skall väl leva som de
lyssaste bland minnen
när vi kom in från stormen
och Hanna kaffat niöt!
Hanna

Trettondagsafton 1946 var det kaffekalas – en tradition - Hannas namnsdag firades ”alltid”

Hannas olika roller

Vid sitt skrivbord

Omtyckt mormor med dotterdottern Christina

Det strävsamma paret

Några betraktelser från släktingar och vänner: Hanna och Per var ett par som gav barn och barnbarn en stor spännvidd i livssyn och livshållning. Det var stora skillnader i värderingar och Hanna hade lika stort inflytande över barnen som Per. Per var frikyrklig och helnykterist och Hanna var icke-troende och ingen helnykterist.

I de olika berättelserna har ni fått inblick i olikheterna. Hannas resor, både med egen bil och utrikes med flyg, lyfts ofta fram. Då hon var 73 år reste hon till Lissabon, där hade hon också varit några år innan.

Hanna föddes den 19 april 1886 i Nederkalix och dog den 16 oktober 1965.

En fin bild på Hanna och Per – ett imponerande par – värda all beundran

Äras den som äras bör

Lars Lalander - ännu en ättling inom de åtta olika grenarna av Lalandersläkten att vara stolt över. Lars är en av ättlingarna som har del i gården i Vikböle.

Så här skrev Lars för en tid sedan på Facebook: Idag har jag varit i blodcentralens fräscha lokaler vid Odenplan och blivit avtackad med blommor och ett vältankat presentkort efter 659 *doneringar av blod, plasma, vita blodkroppar och trombocyter* till mottagare och forskning. Tyvärr var jag tvungen att sluta ge eftersom en diagnos tvingade mig att ta kortisonpiller. Nu är det dags att mina friska FB vänner mellan 18-60 år, tar över. Inget farligt det lovar jag.

Följ Lars på FB så kan ni se att familj och vänner betyder mycket för honom, liksom öl. Lars som fanhållare är från ett släkthem där ett besök i Handöl ingick i programmet.

Byta namn – Persson blev Englann

I förra numret presenterades Margareta Lalander som återtagit sitt flicknamn när hennes man Ruben dött och hon flyttade ”hem” till Luleå - ”ända från Gammelstad”.

Här berättar Tord Englann om sig och bakgrunden till namnbytet.

Gården i England – utsikt mot Åresjön – målning på ett tråg

Jag heter numera Tord Inglass, är född Persson och tillhör Andersgrenen. Du hittar mig i tabell A 148 i Släktboken.

Min far Gunnar växte upp ett par km väster om Åre by i England. Här bodde också min farmor Gina ända tills hon dog. Gården övertogs då av pappas yngsta syster Gertrud och hennes man Holger. Min pappa gick bort redan 1967, då var jag 16 år, och min mor Lilly avled 2010. Jag har en syster Anita som är 6 år äldre.

Jag växte upp i Åre, där mina föräldrar byggde ett hus precis nedanför hotell Granen 1947. Vi sålde huset 1987, idag finns det inte längre kvar utan där står numera "Bergvillan".

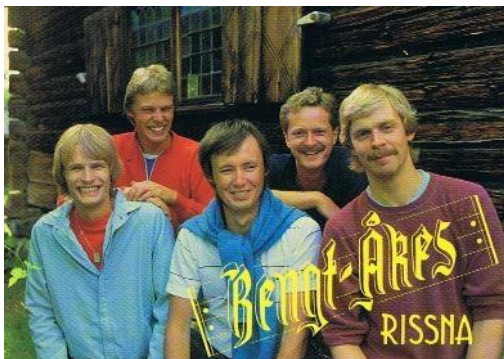

Vårt hus i Åre

Efter avslutad skolgång bosatte jag mig i Östersund där jag arbetade som arméofficer vid A4 och senare vid ATS, Arméns Tekniska Skola, som etablerades i staden 1994. Jag avslutade min officersbana som major 2005. Därefter jobbade jag under 10 år som kvalitets- och miljörevisor för SP i Borås. *

I Östersund gifte jag mig med Reinie Fjällström. Vi fick 2 barn, Emma (Liliann) född 1976 som bor i Eksjö och Jonathan född 1983 som bor i Göteborg. Reinie och jag skildes 1994. Idag har jag 5 barnbarn och 1 barnbarnsbarn. Ingen av oss bor idag kvar i Jämtland.

Idag bor jag i på en mindre ort i Bergslagen som heter Storå och är gift med Anette. Då jag gifte om mig 2011, kom tanken på att byta efternamn. Jag var den ende kvarvarande som hette Persson. Min syster heter Lindström, min dotter har tagit sin mors efternamn Fjällström och sonen tog då han gifte sig, sin frus efternamn Westerlund. Att ta min nya frus efternamn Karlsson kändes inte rätt. Dessutom hade jag en kollega på SP som också hette Tord Persson och som ofta fick mina mail.

. Kortet på Bengt-Åkes är från 1983. Foto: Örjan Sterner.

Jag var med i ett antal lokala dansband av och till från 1969 och framåt. "Idolfotot" är på ett dansband som jag spelade i under slutet av 80- och början av 90-talet. Jag bidrog med sång, orgel och dragspel. Mitt musik-intresse lever vidare och jag spelar fortfarande dragspel dels tillsammans med andra musikanter och dels tillsammans med sångglada kamrater i PRO.

Idag ägnar jag mig som pensionär åt att på somrarna spela golf och att pyssla i trädgården. På vintrarna blir det bowling istället för golf.

Att anta släktnamnet Lalander skulle ha varit roligt, men enligt PRV:s bestämmelser så kan man bara anta ett släktnamn om det finns i rakt nedstigande led max 2 generationer tillbaka och så är ju inte fallet. Då föddes idén att ta namnet från pappas föräldragård. Nu sa vi ju aldrig England när jag bodde i Åre utan vi sa "Ske ma föra te Inglann". Så vi skickade in en ansökan till PRV och fick godkänt.

* SP idag – Ur artikel i Borås Tidning 18 maj 2016: "Vi kan kalla det varumärkesförstöring att det välrenommerade namnet SP – det som en gång var Statens Provningsanstalt – nu ska integreras i Rise AB, där staten nu samlar SP med flera andra industriforskningsinstitut-

Såmark

Andra ättlingarna som bytt till efternamn som syftar på de orter och områden de kommer ifrån är familjerna Såmark, Tottmark och Tottmar. Såmarkarna blev inspirerade av Tottmarkarna som tog sitt namn efter Totten, ett område i Åre.

Av första släktmötet 1945 valda förtroendemen för varje släktgren: Ingeborg Karlsson, Jacob Lalander, Jonas Jonasson, Anders Gustav Lalander, Axel Lalander, A. G. Langéen, Ben. Jacobsson.

Vid det första släktmötet valdes Ingeborg Olsson Karlsson till förtroendeperson för Gertrud-grenen. Ingeborg var länge den enda kvinnan i den gruppen, Linnéa Westborg blev nästa, då för Nils-grenen.

Ingeborg Ol:n Karlsson – Gertrudgrenen

Här några axplock från hyllningar i samband med födelsedagar och från släktens arkiv.

Ingeborg föddes 11 november 1903 i Sää nr 3 som dotter till Gertrud Olofsdotter och Per Johansson Löding. Familjen hade fem barn, där äldsta sonen Johan dog drygt ett år efter födseln. Ingeborg fick en "ny" bror med namnet Johan, en syster Karolina "Lina" och en syster Kristina. Johan och Kristina var ogifta.

Ingeborg var sin hemby trogen och 1932 gifte hon sig med Karl Olsson Karlsson, kommunalman och kommissionär, även han från Sää. Han tillhör Jacob-grenen, de var fyrmänningar (bryllingar). De fick en son Björn född 1933 som tagit sig namnet Säämark. Björn har varit inom polisen, det är även hans son Per och sonhustru Liselott. Informationen om Björn finns utskriven under Jacobgrenen - men inte under Gertrudgrenen.

Ingeborg var den första förtroendepersonen för Gertrudgrenen, hon efterträddes av Sigvard Wiklander. Ingeborg var sonsondotter till den siste gruvfogden på Fröå – Per Johansson-Löding och dennes hustru född Ridderberg. Ingeborg deltog aktivt även i den brukssläkten och var vice ordförande i Adler-Riddarbergs släktförening.

Ingeborg hörde till en av Åre sockens mest betrodda och kända kvinnor. Vid sidan av sin dagliga gärning odlade hon ideella, sociala och politiska intressen. Hon gick på Birka folkhögskola och var aktiv inom godtemplarlogen. Hon tillhörde fattigvårdsstyrelsen och kyrkofullmäktige och deltog i efterkrigstidens hjälpverksamhet. Hon var Länsstyrelsens ombud vid organiserandet av norgehjälpen samt ordförande i lottaavdelningen och sekreterare i rödakorskretsen. Hennes ansvar för och den personlig kärlek till fädernas kyrka resulterade i att hon och Ester Danielsson vävde festantipendiet till Åre gamla kyrka - i Sääs alla kvinnors namn

Det var enklare förr

MEDELSKORT
för år 19.....
i
FÖRENINGEN LALANDERSLÄKTEN

Postgirokonto nr 16 63 36

Postverkets här uppklistrade kvitto på insänd avgift gäller
som kvitto från föreningens kassör

»För sund ungdom — hedra de gamla — vörda våra fäders minnen.»

Före inbetalning på postanstalt skall detta meddelande avskiljas av Er och behållas

POSTGIRO	Mottagendel	INBETALNINGSKORT	Avfördel	Porto betald (skattdel)
Till postgirokonton nr 16 63 36		Avsändarens namn och adress		
Er namn	Er adress	Er namn	Er adress	
Avsändarens namn och adress		Svåringsmottagare		
		Föreningen Lalandersläkten Kassören BJÖRNÅNGE		
				Till postgirokonton nr 16 63 36
Andelande till besvärsmottagaren		Underskrift vid girning från eget konto	Eget konto	
st. öreng. 0 31 — Kr				
es. släktbok I & S: — >				
> > II > S: — >				
Privillegat bidrag				

81 2021.04 (Nov 65) *Pr. 16 63